

ШЫН

Совет Эвилелинин Коммунистг партиязынын
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,
ажылчы чоннар депутаттарынын область Советинин органы

1953
март
18
СРЕДА
№ 54 (2739)

ӨРТӨӨ 20 КОП.

ССР Эвилелинин Дээди Советинин хуралы

Эш М. А. Ясновтуң чугаазы

Эштер депутаттар! Совет Социалистг Республикаларын Эвилелинин Дээди Советинин дүктү сессиязынын ажытынганын чарлаай.

Эштер депутаттар! Совет улаус чүрөктө ханы аарымшык-биле, агитимес чидригини медреса-биле бодуну ынак баштыччызы болгаш башкызы, ССРЭ-ниң Дээди Советинин депутаты, ССР Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы, Совет Эвилелинин Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин Секретары Носиф Виссарионович Сталинны сөөлү өрүктө үдөш.

Носиф Виссарионович Сталинның чырыктыгы тураскаалын бут кырынга туруп сактып тураскаалынар. (Шупту туруп келген). Олуларынын дилэйн.

Эштер депутаттар! Март 14-ге Прагага Чехословак Республиканың президентин, Совет Эвилелинин ышчы өңүтү, бистин эргим Клемент Готвальд мөчөөн. Чехословакияның улустары-биле кады бистин чуртувустун бүгү ажылчы чоннары бо зар чидригин ханы кажымдап эрттирин турар. Клемент Готвальдның тураскаалын бут кырынга туруп сактып тураскаалынар. (Шупту туруп келген). Олуларынын дилэйн.

Эштер депутаттар! Президент Клемент Готвальдның мөчөөнн холбаштыр Чехословак Республиканың Национал хуралыга кажымдалды илереткен ССРЭ-ниң Дээди Советинин моң алаанда кыйгырын хулаң амыр деп санап бар-дыр. «Чехословак Республиканың Национал хуралыга. Эргим эштер!

Совет Социалистг Республикаларын Эвилелинин Дээди Советин Чехословак Республиканың президентини шыгараргай күрне даялап болгаш Чехословакияның улустарынын ынак баштыччызы эш Клемент Готвальдның мөчөөнн холбаштыр Чехословак Республиканың национал хуралыга ханы кажымдалын илеретип тур.

Эш Н. С. Хрущевтуң чугаазы

Эштер депутаттар! Совет Эвилелинин Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин пленумунун, ССР Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинин, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун катышкан хуралынын мурнуңда, база ош ышка Москвадан, Ленинградтан, Украинаның Дээди Советин Эвилелинин Советинин болгаш Националдар Советинин депутаттарынын мурнуңда Дээди Советин Эвилелинин Советинин болгаш Националдар Советинин сессиязынын катышкан хуралыга көөрү-биле ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазын дугайында моң алаанда санады кирип тур мен.

Совет Эвилелинин Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин Пленумунун, ССР Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинин болгаш ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун катышкан хуралынын доктаалы-биле эш Николай Михайлович Шверник Профсоюздар Эвилелинин Бүгү-эвиле Төп Чөвүлелинин даргазына сүмелтиргенин барымдалаш, эш Шверникти ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазын хулаңга хостарын санадап тур мен. Оң-биле кады эш Николай Михайлович Шверникти ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун жежитүүнө соңгурун санадап тур мен.

Эш Л. П. Берияның чугаазы

Эштер депутаттар! ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин болгаш Совет Эвилелинин Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин даяканын бугаар силерге чугаалаштырып көргүзүрү-биле моң алаанда санады кирип тур мен:

«Совет Социалистг Республикаларын Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинин Даргазына эш Георгий Максимиланович Маленковту томуйлаар (димииттиг, үр соксаал чок адыш часкаашкыны). Шупту туруп келген» болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин составынын дугайында санады ССРЭ-ниң Дээди Советинге киририне эш Маленковга дайыра.

Бистин партиямыс, Совет Эвилелинин ажылчынары, колхозчулары интеллигенцияны, бүгү улустары эш Маленковту Ленинниң талантыгы өрөндүгүн, Сталинниң шычы сөрөтениги деп эки билер болгаш ханын-биле хүндүдөп турар.

Эштер депутаттар! Бүгү делегейин нарынчаашкынын байдалынын үезинде бистин чуртувустун даштыкы политиказын удурут-даа талазы-биле база бистин чуртувуска коммунистг ниятелиди тургузар дөш Совет Эвилелинин улустарынын каңчаар-даа аажок уаг, мадырлыг демиселди удурут-даа талазы-биле уаг болгаш харысаалгазын сорулгаар Совет Эвилелинин Чазанын мурнуңда туруп турар.

Эш Маленковга баштапкан Совет чазак бистин чуртка коммунистг тургузушкунун бүгү хөроон Ленин биле Сталинның өөрөткени ышкаш удурут (димииттиг, үр соксаал чок адыш часкаашкыны), бистин улаусту эрге-ажыктарында шупту бараан болур дээрине быжым бузурелди илереткен, депутаттарынын нияти санады чугаалар деп бодап тур мен.

Бистин хөроондугу, Ленин—Сталинның хөроондугу шынына (димииттиг адыш часкаашкыны) ханы бузурелден,

Чехословакияның улустарынын баштыччызы, Чехословакияның улаус демократтыг чаа күрүнесинин могаг чок организацикызы, Совет Эвилелинин шычы өңүтү эш Клемент Готвальдның мөчөөнн таварыштыр силериниң-биле кады ханы кажымдап тур бис.

ССРЭ-ниң Дээди Советин.

Кыйгырыг хулаң алдынан деп санаарын чөпшээрер көрүр, эштер депутаттар. Кыйгырыг хулаң алдынан-дыр. Эштер депутаттар! ССРЭ-ниң Дээди Советинин IV сессиязына көөрү-биле моң алаанда айтырылганы кирип турар:

1. ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазын соңгуур дугайы.

2. ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазын томуйлаар дугайы.

3. ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин составынын болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин чарыгып тургузар дугайы.

4. ССРЭ-ниң Дээди Советинин президиумунун Секретарын соңгуур дугайы.

5. ССРЭ-ниң Конституциязынын 70, 77 болгаш 78 чүддеринге өскерилделер болгаш немелдер кирип дугайы.

Хүн чурумуну талазы-биле өс амырын күзеп турар кижилер бар ирги бе? Күзөдиг кижилер чок-тур. Бадылаарын чөпшээрер көрүр. IV сессиянын хүн чурумунун кириптинген айтырылганын хулаң амыр дээр кижилер хол көдүрүп бадылаар-дыр. Холду балырар-дыр. Кым удуруланын турары! Чок-тур. Кым далагалаш турары! Дадагазаан-нар чок-тур.

IV сессиянын хүн чуруму хулаң алдынан-дыр. ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазын соңгуур дугайында айтырыгы көөрүчкө кирээлинер.

Саваал киририне-биле депутат Хрущев өс амыр-дыр. (Димииттиг, соксаал чок адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазынын хулаңга эш Клемент Ефремович Ворошиловту соңгуур деп санадып тур мен, эштер депутаттар. (Үр, адыш часкаашкыны).

Бистин партия болгаш бүгү совет улаус эш Клемент Ефремович Ворошиловту улаус Ленинниң шычы өрөндүгүн болгаш улаус Сталинниң сөрөтениги, бистин Коммунистг партиямыстың хөроон дөш, бистин чуртувуска коммунистг ниятелиден дөш могаг-шылач чок демиселди деп билдер. Эш Клемент Ефремович Ворошилов ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазынын хулаңга совет улаусту чаагай чоруу дөш адалары-биле күсөдир дээрине бистер шупту бузурелдик бис.

Эш Клемент Ефремович Ворошиловту ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазына соңгуур дугайында ССРЭ-ниң Дээди Советинин шийтинирин бистин улаус Совет Эвилелинин бүгү улустары бугу-биле деткир болгаш чүдүдү деп көөр. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Депутат Л. П. Берияга даргалачкы өс берген. (Димииттиг, үр соксаал чок адыш часкаашкыны). Шупту туруп келген).

Коммунистг партияның болгаш Совет чазактың ажылдап кылганын политиканың шынынага чайгытыш чок бузурелден, чаа даяканын болдурбас болгаш бүгү чуртар-биле тайбыч чуртувустуң улаңган Совет чазактың даштыкы политиказын Совет Эвилелинин бүгү улустары чангыс сеткил-биле деткир деп медреса, бистин социалистг күрүнесинин күчүзүн улам күштөдирерине, бүгү улус ажыл-агыйынын болгаш културанын чаа көдүрүшкүнүчкө, бистин чуртувустун бүгү улустарынын амьдырал диндилди улам-на чайгытыш чокка, үргүчү бөндүрүнчө улаңган (үргүчүлөдиг адыш часкаашкыны). Совет чазактың иштиги политиказын Совет Эвилелинин бүгү улустары чангыс сеткил-биле деткир деп медреса, бузулбас азы-дүмү найрал-биле кайнаган болгаш бистин чуртувуска коммунистг тургузушкунун боттарынын хан-адышкыны-биле холбашкан амьдырчы хөроон кылдыр санап турар бистин чуртуу улустарынын төмө-батпас чогаалчы күштеринге ханы бузурелден, бодунуң чазакта совет улаусту дому бузурелден; Коммунистг партиянын демир дег катыжышкынында; бистин хей националдыг күчүдүг чуртувустун улустарынын бузулбас чангыс өңүдөн Совет чазак бодунуң ажылчы каян кезээлтиги ышкаш бодунуң күштерин кым адыр.

Совет Социалистг Республикаларын Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинин Даргазына Георгий Максимиланович Маленковту томуйлаарын ССРЭ-ниң Дээди Советинин чангыс үн-биле бадылар деп бузурелди илеретип чөпшээрер көрүр. (Димииттиг, үргүчүлөдиг адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазы эш Г. М. Маленковга даргалачкы өс берген. (Димииттиг, үр соксаал чок адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Готвальдны орнукушдарынын хүнү март 19-туң хүнү кажымдалын хүнү кылдыр чарлаар болгаш кажымдалдыг туктарын азар.

Коммунизм тургузушкунунун оруу-биле партияның, чазактың болгаш улустун сырый чангыс эви-биле, Совет Эвилелинин бүгү улустарынын найыралдыг акыл-дунмалышкы өг-бүлөзи-биле бурунгаар чоруур бис!

ССР Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы

Эш Г. М. Маленковтуң чугаазы

Эштер депутаттар! Чазактың—ССР Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинин составын Совет Социалистг Республикаларын Эвилелинин Дээди Советинге чугаалажып көөрү-биле киририне силер кейзе даяскан силер.

Силериниң кейзе көртүскөндөр улаус бугура болгаш бедик алдар дөш силерге өөрүп четирдим, эштер депутаттар. (Димииттиг адыш часкаашкыны).

Эштер, Совет Эвилелинин Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин пленуму, ССР Эвилелинин Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиуму чуртуу амьдыралын үзүктөдирерин чокка, база ынак удурунун амьдыралыччө улаңган азын хей чугула хөмчөглерин хулаң алгаш дээр силерге бидитир болгай.

Бо сессияга бис ош шийтинирине чугаалажып көөр, база бистин чуртувустун күрне эрге-чатыргазынын дээди органы—ССРЭ-ниң Дээди Советинин хулаң алдыр болгаш бадылап болур деп санаарын хөмчөглерин Конституцияга бугулар күштүг хойлу болдур ужурут бис.

Ам бар турар министрлериниң улагыр катыштырарынын талазы-биле, улаус ажыл-агыйынын, културанын, эргеледиг төрөдешкек адырларынын удурулганын чангыс министрлерге катыштырарынын талазы-биле хөмчөглер чүгө бо хүн чугула болуп келбөөн дээрине чугаалаар херек. Оларын азын үр үезин дургузунда, эш Сталин бар турда, оң-биле кады бистин партияга болгаш чазакка тургузуу турган. Бистин чуртувуска таварышкан аар-берге чидрип-биле холбаштыр бис болза, күрне болгаш ажыл-агый удурулганын улам ылай өңкөндөрүнүн талазы-биле чугула апарган организацик хөмчөглерин амьдыралга чорударын бис чүгө дүгөдеткен бис.

Бо хөмчөглерин санадашкынан, бис болза, ССРЭ-ниң моң ниятын хөтүдөдирерин талазы-биле партияның болгаш чазактың ажылдап кылганын планнарын боттандырып дөш улам иденейлиг демиселер, ош планнары иденейлиг болгаш чедилешиниг боттандыра херек деп чүвени барымдалап турар бис.

ССРЭ-ниң Дээди Советинге чугаалажып көөрү-биле киририне күрне болгаш ажыл-агый удурулганын өңкөндөрүнүн талазы-биле организацик хөмчөглерин амьдыралга боттандырып болза, бистин хей националдыг социалистг улаус күрүнесини могаг чокка база бүгү тала-биле улам быжылдарынын талазы-биле, бистин Төрөөн чуртувустуң камгалазын болгаш айыл чок чорун хандырынын күчүдүг совет Чесектиг Күштерин быжылдарынын талазы-биле; социалистг улаустун бүгү хөмчөглер-биле улам ылай хөтүдөдирерин болгаш колхозчу тургузуу быжылдарынын, културанын хөтүдөдирерин болгаш ажылчынарынын, колхозчуларын, интеллигенциянын, бүгү совет кижилеринин материалдык чаагай чорууну көдүрүшкүнүн талазы-биле, бистин чуртувуска коммунистг ниятелиди тургузарынын оруу-биле улам чедилешиниг шимчөөкчө хандырынын талазы-биле бистин чуртувустуң мурнуңда турар төгүдүг сорулгаларын чедилешиниг шийтинээрине эң эки байдаларын чиганин чокка тургузар дээрине барымдалап турар бис.

Министрлериниң улагыр катыштырарынын талазы-биле реорганизацик чедилешиниг боттандыра болгаш оң бүгү артык эки чүддерин боттандыра алгаш бис, чүге дээрте, байлак дуржулганын шийтөөдиг алган болгаш улагыр катыштырган министрлериниң удурулганын баштап шыдаар дыка өзүдөдиг кадрлар бисте бар болуп турар.

ССРЭ-ниң Дээди Советинге чугаалажып көөрү-биле моң алаанда санадарын кирип турар:

ССРЭ-ниң Күрүнеиниң айыл чок чорунун Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Иштиги херектер Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Иштиги херектер Министрлер Чөвүлели катыштырар.

ССРЭ-ниң Шериг Министрлер Чөвүлели болгаш Далай Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш Далай Министрлер Чөвүлели катыштырар.

ССРЭ-ниң Даштыкы садг Министрлер Чөвүлели болгаш Садг Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш Садг Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Бөдө ажыл-агый Министрлер Чөвүлели, база Хөвө ажылчынын Министрлер Чөвүлели, Совхозтар Министрлер Чөвүлели, Белектер Министрлер Чөвүлели болгаш Ынак ажыл-агый Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Бөдө ажыл-агый болгаш Белектер Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Дээди өөрелде Министрлер Чөвүлели, Кинематография Министрлер Чөвүлели, уран-чүдөл херектеринин талазы-биле Комитетти, Радиоинформация Комитетин, Главолиграфиздатты, Күн-ажыкчы куралдарынын Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Култура Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Чинк улаустур Министрлер Чөвүлели, Аш-чем улаустур Министрлер Чөвүлели, Эът болгаш сүт улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш Бадмы улаустур Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Чинк болгаш аш-чем улаустур Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Кара металлургиянын Министрлер Чөвүлели болгаш Өңүг металлургия Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш Өңүг металлургия Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Автомобиль болгаш трактор улаустур Министрлер Чөвүлели, Машина тудуушкунун болгаш прибор тудуушкунун Министрлер Чөвүлели болгаш Ажыл-агый машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели болгаш Станок тудуушкунун Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш Машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Транспорт машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели, Судуу тудуушкунун улаустур Министрлер Чөвүлели, Аар машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели, Тулук болгаш орук машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш Аар машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Электри станцияларынын Министрлер Чөвүлели, Электри улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш Харылаа херекселдеринин улаустур Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш Электри станцияларынын болгаш электри улаустур Министрлер Чөвүлели катыштырар.

терствоу кылдыр катыштырар. Чесек Министрлер Чөвүлели болгаш Ужар-чүлө улаустур Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш Ужар-чүлө улаустур Министрлер Чөвүлели катыштырар.

ССРЭ-ниң ынак улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш Саазын бол аш ынак ажылдап кылдыр улаустур Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш Саазын улаустур Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Аар индустриянын бугура хөмчөглеринин тудуушкунун Министрлер Чөвүлели болгаш Машина тудуушкунун бугура хөмчөглеринин тургузушкунун Министрлер Чөвүлели чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш Машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Далай флотунун Министрлер Чөвүлели, Хөм флотунун Министрлер Чөвүлели болгаш Соңгу далай оруунуң Кол эргеледин чангыс Министрлер Чөвүлели болгаш Хөм флотунун Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Геология Министрлер Чөвүлели дүжүргөш, оң ажылдарын Металлургия улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш Хөм улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш Нефть улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш Дымна улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш Тулук материалдарынын улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш Саазын тывар улаустур башкарып турар өске-даа Министрлер Чөвүлели катыштырар.

ССРЭ-ниң автомобиль транспорту Министрлер Чөвүлели болгаш Хөм автомобиль транспорту Министрлер Чөвүлели болгаш Хөм автомобиль транспорту Министрлер Чөвүлели катыштырар.

Улаус ажыл-агыйнын материал-техниктиг хандырылганын талазы-биле ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Күрне комитетин (Госкомитет) болгаш аш-чем болгаш улаустур барыялары-биле хандырылганын талазы-биле ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Күрне комитетин (Госпродснаб) ССРЭ-ниң Култура-биле катыштырар.

Эштер депутаттар! ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазын кижик кылдыр кейзе берген далай бугулар, ССРЭ-ниң чазактың—ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин моң алаанда составын Совет Социалистг Республикаларын Эвилелинин Дээди Советинге чугаалажып көөрү-биле кирип тур мен:

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын бир дуугар Оралакчы болгаш ССРЭ-ниң Иштиги херектер Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Иштиги херектер Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын бир дуугар Оралакчы болгаш ССРЭ-ниң Даштыкы херектер Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Даштыкы херектер Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын бир дуугар Оралакчы болгаш ССРЭ-ниң Камгала Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Камгала Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын бир дуугар Оралакчы болгаш ССРЭ-ниң Даштыкы херектер Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Даштыкы херектер Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын бир дуугар Оралакчы болгаш ССРЭ-ниң Иштиги болгаш Даштыкы садг Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Иштиги болгаш Даштыкы садг Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

ССРЭ-ниң Бөдө ажыл-агый болгаш белектер Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Бөдө ажыл-агый болгаш белектер Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

ССРЭ-ниң Бөдө ажыл-агый болгаш белектер Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Бөдө ажыл-агый болгаш белектер Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

ССРЭ-ниң Чинк болгаш аш-чем улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Чинк болгаш аш-чем улаустур Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Хөм улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Хөм улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Хөм улаустур Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Нефть улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Нефть улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Нефть улаустур Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Металлургия улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Металлургия улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Металлургия улаустур Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Химия улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Химия улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Химия улаустур Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Транспорт болгаш аар машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Транспорт болгаш аар машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Транспорт болгаш аар машина тудуушкунун Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Электри станцияларынын болгаш электри улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Электри станцияларынын болгаш электри улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Электри станцияларынын болгаш электри улаустур Министрлер Чөвүлели катыштырар. (Димииттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Камгала улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Камгала улаустур Министрлер Чөвүлели болгаш ССРЭ-ниң Камгала улаустур Министрлер Чөвүлели к

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Партийжи пропаганданы бедик деңгелче

Чокта чаа СЭКН Бээ-Хем райкомунун бешки пленуму болуп эркен. Партиянын Тыва обкомунун III пленумунун түндүгүндө болган райондук партия организациаларынын сорулгаларынын дугайында партия райкомунун секретары эш Верилин илеткел кылган.

Чоктой салып турар. Партия райкомунун контроль чок чорун аягылап алган, чамдык пропагандистер, ылангыя Очур-оол, Шогжал, Лопсан олар дык хөй кичөөлөрдүн үскөнөр. «Ленинчи орук» колхозта партия организациа (секретары эш Сарпулов), «Победа» колхозта партия организациа (секретары Чимбия) болган өскө-даа чамдык партия организациалары бөлүмүнүн пропагандаларын азыннан контролдабайн, пропагандистерге дуулашпайн турарлар.

нунда турун турар аякыл-агыл, политиктик сорулгалар-биле холбаштырбайн турар. Партия төөгүзүн өрөнөриинин талаа-биле бөлүмүнүн пропагандалар эш Лисия болза, партия райкомунун пропаганда болган агитация килдизин шыгтым шүтүмчүдөөн.

Делегейниң улустары улуг Сталинның херээн үргүлчүлээрин таңгыраглап турар

НЫДАТ УЛУС РЕСПУБЛИКА

Пес-таавы улетпурнуң он-он муя аякылчылары база сталинчы ээлетке киргенер. Чер аякылдың бүүрүлте кооперативтериниң кежигүнери чакы тарылтаны кыска хуусада жоозар болган шөдөрдүн дүжүдүн бөдөлөрин хүдөөниң турарлар.

Чехословакия ПРАГА, 12. «Коммунизм» сталинчы орук деп аттыг мурунку чүгүдө «Руде право» созуң совет улус-биле кады бүтү депшилагал киж и төрөлетген Сталинның чагыларын эдереп деп бижип турар. Ленинниң болган Сталинның улуг херөөниң долу тилдегениче орукту жооктаптар күш чок.

уруглар болган улуг назым кижилер Сталинның бодунч алаа, хостакчымы болган камгалакчыны кылды санап турарлар. Сталинның ады, Ленинниң ады ыш-каш бистин бүгү чаа төөгүстөтөн чарыл-бас.

Социалист чарыштын түннелиниң дугайында

Чокта чаа Бин-Хем партия райкомунун V пленуму болуп эркен. 1952 чында районга калбартын чоруткан социалисттик чарыштын түннели болган чарышка 1953 чында эзелчегин сорулгалар дугайында айтырымын пленум чугулашкан. Ол дугайында илеткелди партия райкомунун секретары эш Н. Савина кылган.

орулгазы 1951 чылдындан 1 миллион 142 муң рубль хөй болган. Колхозчу брүдүчүн күш-хүвүнүн санымга 4 килограм тараа, 4—5 рубль оонашкан. «Былал тараачын» колхоз (диргазы Астафьев, парт-организация секретары Байыр) областта бир дуугаар миллионер колхоз болган.

да социалист чарышка партийжи уду-тудганы парт-организация секретары эш Беспалова ам-даа экижиптиэн. Ол мшаш улус өрөдигезинин, өнөдөгө база культуру чырдыштыктын албан черле-ринин аякылдыа четпестерин пленум илерет-терген. Районда школа назымга ам-аа 15 уругуар өрөнөйи турар.

ВЕЕНГРИЯ

БЪДАНЕШТ, 12. Аякылчы чоннарын улуг баштыкчылы И. В. Сталинның тураскалында алдар болдурган партия үндүрүн бүгү венгр солуннар үргүтүчүлөр турар.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, 12. Польшанын катышкан аякылчы партиязынын Төп Комитетинге хүн бүрдө муң-муң чагаалар кээп турар, ол чагааларду улусу Польшанын аякылчы чоннары улустарынын улуг баштыкчымы болган башкымы Иосиф Виссарионович Сталинның мөчөөни-биле холбаштыр болу-дун кажымалды илеретпешпаан, партиязы болган улус чагаан долаандыр улам-на сыйры катыгарын болган Польшага социализм тургузар дөөш лемисеге бүгү күженишкениниң үндүрүн хүдөөн турарлар.

АНШ

ВАШИНГТОН, 12. СССР-нин Вашингтонга элчин черинге совет улустун болган бүгү депшилагал киж и төрөлетениң баштыкчымы Иосиф Виссарионович Сталин-ның мөчөөни-биле холбаштыр ханы ка-жымалды илереткен чагаалар болган телеграммалар хөй-биле кээп турар.

Районнун интеллигенциязынын хуралы

БПС Талды райкому чокта чаа Бай-Хаак суурга районун интеллигенциязынын нийти хуралын эрттирген. Хуралга «Аякылчы чоннарын коммунизм бауунга экижидерине совет интеллигенциянын ролюнун дугайында» илеткелди КПСС райкомунун секретары эш Лопсан-оол кылган.

из солуннар, агитхуудустар редакторлары болуп аякылдап турар. Оор-биле кады илеткелчи районда интеллигент кадрлар-биле аякылда улуг четпестерин бар болуп турарын чугула-лаан. Илангыя партиянын чамдык өгө организациалары интеллигент кадрлар ор-тузуна тусыйлап аякыл чорутпайн турар болган олозун хөй-инитиниң аякылчыче четпес хайра тууду турар.

чы дуржулгазын негтеридеринге четпес кижип турарлар. Хуралга 9 киж санал шүтүмчүлөл кыл-ган. Олар районда интеллигент кадрлар-биле аякылда улуг четпестерин барын, оларын ортузунга КПСС райкомунун талаазында тусыйлап аякыл чорутпайн турарын шыгыткымы-биле шүтүмчүлөөн.

Улуг Сталинның адын эдилээн хоорайда

БУХАРЕСТ. Румынның телеграф агентствосун аякылчы турары болза: Бранов хоорайын Сталин хоорай кылдыр аде адалаандын бөр эркен ийн чар-тык чылдын дуржулгада хоорайнын өвүр-дөйри танытымыа кылды өскөргөткен. Кайрат дагыларынын өздөдө чыгар шаан-дагы эрчи хоорай ам машина туудумун улуг төвү боду берген.

БОЛГАРИЯ СОФИЯ, 12. Улустарын баштыкчымы болган башкымы Иосиф Виссарионович Сталинның тураскалында алдар болдурган чүдүлдерин парлаарын болгар парламга үргүтүчүлөр турар.

кожазы аякылчы суур-биле чергелештир профессорлал ишталарын, өнөдөгенин, чаа магалитериял туудулары туттуву-лаан. Улус өрдө-чыгырганын чылдарын-ның дуржулгада Сталин хоорайда театр-лар, филармония болган алаа каш кул-туралыг албан черлери аякылчыган.

Партиянын кезээки школазынын дыннакчылары съездинин материалдарын өрөнөп турар

Чаа-Хөл районун төвүндө партиянын кезээки школазынын дыннакчылары партиянын XIX съездинин материалдарын чедишишкени өрөнөп турар. Ам съездиниң түндүк хуралыга эш Сталинның төөгүдү чугулазын өрөнөп дооскал болган партия Төп Комитетинин аякылчы дугайында эш Маленковтун өтөт илеткелдин программа баууар өрөнөп турар.

үзөр чоруктар бар. Илангыя коммунистер эштер Даныш, Овай, Дакы-Лонду олар өрөдөгө чыгы эзелөөндөн бөр 3—5 чедир кичөөлөрдүн үскөнөр. Бо талаазы-биле хамаарышкан партия өгө организациалары чогуур кемчиги хүдөөтпейн турар тергичи четпес.

Кезээки школазын организастыг талаазында четпестерин дарый узуткааш, партиянын XIX съездинин артык материалдарын белик идея-теориялар дөңсөткө өрөнөп доозары чугула.

..И. В. Сталинның айтыган оруу-биле чоруурувусту таңгыраглаал

ВЕНА. Австриа советтин дээди комиссарынын адресинде үзүктөл чок кээп турар чагааларда эш И. В. Сталинның мөчөөни-ниң дугайында австри аякылчы чоннар боттарынын кажымалдыларын илеретип, тайбыс камгалалдыа, австри болган совет улустарынын аралыга найралды бы-жылдарыга олар шүптү-ла аргаларын кылдарын бүүрөттин турарлар.

бывшлары дөөш бүгү күжүвүс-биле демисежирини бүүрөттир түр бис. Совет Эвиле-биле найрал ак-сеткилдиг киж и бүүрүктө эң чугула чугуа болуп дугайында эш Сталинның өскөтөн кажан-лаа ул-паса бис.

ымс. Алабадалыг күш-ажыл кылдыр да-герге турганнар бистер эш И. В. Сталин-ның айтыган оруу-биле чоруурувустун, хостага болган үр тайбын дөөш могаг чок демисежирини таңгыраглап түр бис.

КЛЕМЕНТ ГОТВАЛЬД

Чехословакияның Коммунист партиясының Төп Комитетинин Президиумунун болгаш Чехословак Республиканың Чазаның ээлчег чок онза хуралы

ПРАГА. Март 14. (СЭТА). Бо хүн республиканың президентизи болгаш Чехословакияның Коммунист партиясының даргазы Клемент Готвальдын мөчөзүнге холбаштыр чыгындырган Коммунист партияның Төп Комитетинин президиумунун болгаш Чехословак Республиканың Чазаның катшыканы кызылдамдыг хуралы болуп эртенни Чехословакияның телеграф агентлиги медээлер турар. Кажымалдыг хуралын премьер-министр Анто-

нип Запотоцкий ажыган. Клемент Готвальдын оруншуткужа чедир бүгү республикага күрүнө кызылдамдыг чаралар шийтирип катышкан хурал үндүргөн. Күрүнө кызылдамдыг хүнеринде күрүнө тугун болгаш кызыл тугтарын көргөткөн турар. Күрүнө кызылдамдыг хүнеринде театр көргүзгүлери болгаш кызыл сөзүлөрү, концерттер, культураныг көрсөткөр, спорт маргылаалары болгаш байырлаалар сокатынган турар.

Республиканың президентизи болгаш Чехословакияның Коммунист партиясының даргазы Клемент Готвальдын оруншуткучулары таразы-биле комиссияны тургускан, ооң составында: А. Запотоцкий (даргазы), кезиңгүнеринде: В. Широкий, К. Бацлик, А. Чепичка, А. Новотный, П. Шлойгар, Э. Швехта, Г. Клемент, Б. Келлер; комиссиянын секретарына Р. Градец олар кирип турар.

Чехословак Республиканың Президентизи, Чехословакияның Коммунист партиясының даргазы эш Клемент Готвальдын мөчөзүниң дугайында дыңнадыг

ПРАГА. Чехословакияның телеграф агентлигинин дамычыы болза: Март 14-те эртенниң 9 шахта эш Клемент Готвальд ханы медээлер чок бойдалга турган. Тынштыг болгаш хан эргилишкени кылмыл арга-биле

доктаамал деткип турган болза-даа, чүрөк-дамыр чедирештирешкенини (колдас) алаушкучулары көтүп келген. Кештиң агарышкыны болгаш цаноз улгаткан, тынш доктаап турган, судал билдиртестей берген, хан башыныкы хемчээ-

тинмес турган. Төп верия системаның үрелишкенин деместери база катан көстүп келген. Эртенниң 11 шахта эш Клемент Готвальд мөчөз.

Чехословакияның Национал камгалалының министринин дужаалы

ПРАГА. Март 15. (СЭТА). Чехословак армияга национал камгалалдың чехословак Министринин дужаалы чехословак телеграф агентлиги дамыткан. Дужаалда чугаалап турары болза:

«Эштер солдаттар, сержанттар, биче офицерлер! Эштер офицерлер болгаш генералдар! Бистин үевиңиз эң улау кижизи. Совет Эвилелиниң болгаш бүгү депшилеткиг киж төрөгөтүңизниң гениңиз баштыңыңыз болгаш башкы, бистин улузувустун эң эки өнүкү Иосиф Виссарионович Сталин бистен чарып чоруткан бо аар-берге хүнерде бистин улуска болгаш бистин армиялыкча да улуг аягы таварышкан. 1953 чылдың март 14-те хүндүскүнүн 11 шахта турда бистин эрчим үевиңиз, бүгү улустуң мына, республиканың президентизи болгаш Чехословакияның Чепсевиң Күштеринин дээди кол командириңиз, Чехословакияның Коммунист партиясының даргазы эш Клемент Готвальд мөчөз.

«Эштер офицерлер болгаш генералдар! Бистин үевиңиз эң улау кижизи. Совет Эвилелиниң болгаш бүгү депшилеткиг киж төрөгөтүңизниң гениңиз баштыңыңыз болгаш башкы, бистин улузувустун эң эки өнүкү Иосиф Виссарионович Сталин бистен чарып чоруткан бо аар-берге хүнерде бистин улуска болгаш бистин армиялыкча да улуг аягы таварышкан. 1953 чылдың март 14-те хүндүскүнүн 11 шахта турда бистин эрчим үевиңиз, бүгү улустуң мына, республиканың президентизи болгаш Чехословакияның Чепсевиң Күштеринин дээди кол командириңиз, Чехословакияның Коммунист партиясының даргазы эш Клемент Готвальд мөчөз.

Эштер офицерлер болгаш генералдар! Чехословакияның Коммунист партиясының Төп Комитетинин болгаш национал фронтунун чазаның долгандыр улам сыйрып катышкыр!

Бистин Чепсевиң Күштеринин күчүңиз, оларның дайыңыңыз белең болуруңиз болгаш серемчилелиңиз мога чок быжыгдарымы бистин мына башкымы болгаш адамы, бистин дээди кол командириңиз, президентизи Клемент Готвальдын мөчөзүңиз мурнуңа таңыраалаа!

Эш Клемент Готвальдын чыгыларын күдөөтүшпөө, Совет Армия-биле эгинерин дөштирип алган чораш, бүгү делегейге табыңыңыз улам серемчилелиңиз камгалаалар!

Бистин Төрөөн чуртувуска социализмин тургузарын айың адаанга тургузарын күзөөр кайдың-даа агрессорну узуткан чок кылмы!

Национал Камгалалдың Министри Армия генералы А. ЧЕПИЧКА».

Чехословакияда бүгү улустуң кажыдыдалы

ПРАГА. Март 14. (СЭТА). Республиканың президентизи болгаш Чехословакияның Коммунист партиясының даргазы Клемент Готвальд мөчөз аар кажыдыдал чехословак улуска таварышкан. Инак президентинин өлгөниң дугайында медээлүүт чуртка кон-коран тараан болгаш ажыкчыларнын, тараачыларнын болгаш интеллигенциянын чүрөктерин ханы кажыдыдал дождурулган. Чехословакияның ажыкчы чоннары Клемент Готвальдын бедни-биле үнөсөп, хүндүсөп, анаа мынак чораннар.

Республиканың президентизи мөчөзүниң дугайында медээ Праганың Сталинград аттыг машина-тудушкучу заводунга бүгү хоорайның партия конференциясы ажыткан турган үеде дыңнады келген. Партияның даргазы мөчөз дугайында медээни коммунистер мыншмөз чок кажыдыдал-биле дыңнааннар. «Прага» деп автомобиль заводунун чехтеринин бирөөниңе хүндүсү ээлчег үеинде кажыдыдалды митингизи болган. Митингинин кижикчилери Чехословакияның Коммунист партиясынын Төп Комитетинге телеграмманы чоруткан, мында чугаалап турары болза:

«Бо хүн, Клемент Готвальд мөчөз болгаш ажыкчы аңгыга улуг аар-берге чорук чарышкан үеде, бистин хүндүсү эжвис эш Готвальдын айтканы оруткан болгаш бие чорутуушту болгаш демеселге тилээривисти бүзүредип тур бис. Бистин чуртувуска социализмин тургузарыңа бүгү күжүвүстү бөөривисти база бүзүредип тур бис. Кадг дошкун демеселерге эш Готвальдын кыял болгаш бичиктерганы Коммунист партияны долгандыр одуртута улам сыйрып катышарымы,

бистин чазаныңың долгандыр улам сыйрып катышарымы бүзүредип тур бис. Партия болгаш чазактың бистин мурнувуска тургусканы соругаларын күдөөдирин, бирги готвальдчү беш чыл планын көрдүнгенин Этугаар күдөөдиривисти бүзүредип тур бис!»

Кажыдыдалды митингилери заводтарга, албан черлеринге, чатыг аай көдө ажыкчы кооперативтеринге болгулаан. Чехословакияның Коммунист партиясынын Төп Комитетинде ажыкчы чоннар боттарынын ханы кажыдыдалы илергейип турар чазаларын болгаш телеграммаларын чор болгандан чорудуп, социализм тургузуушкунуңа, бүгү делегейге табыңыңыз быжыкчаларыңа улам күштүгү ажыкчаларын күдөөнү турарлар.

ПРАГА. Март 15. (СЭТА). Республиканың президентизиңиз мага-болуп салган чер болуп Градцың (Прага Кремлиңиз) кырында кара түк—ханы кажыдыдалды демдө көдүрүп үндүртүңиз. Чехословак улустуң сакшы-сетки болгалдары Градце, мөчөз президент Клемент Готвальд чыдар черге суудукаан. Прага Кремлиңизе Праганың бүгү районнарында келген кижилерин агымы чоруп турган. Венотар туруп алган төлөөлөр эртин турган, чаш уруглардыг келер көзп турган.

Шеде болук хоорайжылар Совет Эвилелиниң Коммунист партиясынын Төп Комитетинин Чехословакияның Коммунист партиясынын Төп Комитетинге, Чехословак Республиканың Чазаның, Чехословак Республиканың Национал хуралына телеграмманы дыңнан турганнар.

Совет Эвилелиниң Коммунист партиясынын Төп Комитетинин телеграмманың чүгө Прага Кремлинде шеде эвес, а ханы оңу кажыдыдалдыг Брнода, Остравада, Чеш Будий-овицаларда, Еглавада, Плевнеде база көчүп турар,—бо аар-берге үеде, улуг кажыдыдалды хүнеринде өңүктөрүнчү од чоруткан чүгү бүзүредип, идегейде чер-ле бүзүрүңиз болдуруп турар. Готвальд мөчөзү-даа, чехословак улус өсүсүрүстөр, оларның-биле шеде шыгатынган өңүк—Совет Эвилели, оң Коммунист партиянын барын олар көрп туралар.

Бренск Эброевкага, Ян Шверма аттыг заводга, Еглавага болган кажыдыдал митингилеринде Чехословакияның Коммунист партиясынын Төп Комитетинге ажыкчыларнын чоруткан телеграммалары болза, улуг кажыдыдал-биле кады республиканың ажыкчы чоннары Чехословакияның Коммунист партиянын долгандыр улам сыйрып катышкы, боттарынын чуртуңа социализмин тургузары дөш улам шийтиривип демесилер дөриңге бүзүредип илереди, бадтыгадып турар.

Республиканың президентизиңиз мага-болуп салган хазрак Прага Кремлиңиз Испан салгына киригинер турар, Клемент Готвальд-биле сөөлүгүзүз чарларынга ажыкчы чоннарыңыз ынаар кирери хүндүскүнүн 12 шахтаң эгелөөң.

Кажыдыдалды митинг «Интернационалды» ырданы-биле доозулан.

СЭКП-нин XIX съездинге алдар болдурган Польшада делгелге

ВАРШАВА. Совет Эвилелиниң Коммунист партиясынын XIX съездинге алдар болдурган Шейна хоорайда делгелге улуг чедирешкениңиз болуп турар деп Польшаның парлалга агентлиги дамыттып турар. Делгелгени муң-муң ажыкчылар, өөреникчилер, студенттер көргөн. Делгелгеге делген салган диаграммалар, фото чуруттар болгаш өске-даа материалдар Совет Эвилелиниң Коммунист партиясынын XIX съездинин түңээни Советтер чуртуңун канчаар-даа аажок улуг чедирешкенин көргүзүп турар. Тайбың дөш демеселге Совет Эвилелиниң улуг ролун көргүчүлериңиз делгелге табыштырып турар.

(СЭТА).

И. В. Сталинның генийлиг чогаалының Францияда таралдыгазы

ПАРИЖ. Эш И. В. Сталинның «ССРЭ-де социализмин экономикагга проблемалары» деп генийлиг ажыктың Франциянын депшилеткиг хэй-интизи улуг кичээлгеини салып турар.

«Юманите» солунунун медээлер турарыңиз Этугаар алырга, бо чылдың март 11-де эш И. В. Сталинның бо төгүлүгү ажыктың 259.111 экзemplарын тараткан.

(СЭТА).

Карл Маркстың ажылдарын Болгарияда парлап турар

СОФИЯ. Пролетариаттын улуг башкымы Карл Маркстың мөчөзүндө бээр 70 чыл болганын болгаш солуннар делгелдөөнөр. Маркс — Энгельс — Ленин — Сталинны улам тиилеш турар өөриңизин дугайында, эртемниң коммунизмниң үндөлөгөңиз болуп Карл Маркстың дугайында чүтүлери солуннар парлааннар.

Эртемниң коммунизмниң генийлиг үндөлөгөңиз Карл Маркстың чогаалдарында болгаш улустуң хосталгазы болгаш аас-кежин дөш демесилериниң салгылаачы өөренип ап турар болгаш өөренип деп солуннар делгелден турар. Карл Маркстың ажылдарынын 70 хире үндүрүлгелери 700 муң ажык экзemplар нити түрүк-биле Болгарияга парлатынган үгөн.

Улус эрге-чатырганың чыдарыңиз дургузуңа пролетариаттын улуг башкымы Карл Маркстың өлүк чок ажылдары 540 муң экзemplар ажык тиражыг парлатынган үгөн. Муң-муң ажыкчы чоннар Маркстың ажылдарын дөш өөриңизде черлеринде, болгунерде, курстарда болгаш школаларга өөренип туралар.

(СЭТА).

Боттарынын эргелери дээш итали хөлечиктерин демисели

РИМ. «Аванти» солунунун медээлер турарыңиз Этугаар алырга, ажыл төлөвирин бедир дөш демесели итали хөлечиктерин күштөлдүрүп турар.

Февраль 27-де, март 3, 5 болгаш 9 хүнеринде Эмilia, Ломбардия, Венгрия, Пьемонт, Апулия болгаш Кампания областтарыңиз 1050 муң хөлечиктери 2—6 шахтарыңиз дургузуңа ажык соксакчымы кылганнар.

(СЭТА).

Италияда ажыл соксадышкынарны

РИМ. Статистиканың төп институтунун дыңнадымын Этугаар алырга, 1952 чылдың декабрыда Италия болган ажыл соксадышкыныга чүс муң хире ажыкчы чоннар киришкенер. Ол ажыл соксадышкынарының нити шагы 1663 муң шак болур. Бо шахтарыңиз 280 муң көдө ажыл-агыйга, 926 муңу—үлөтүргө болгаш 421 муңу—ажыл-агыйны өске адырларына онаажып турар.

(СЭТА).

Бирмада гоминданчы дээрбечилерге удур бирма шериглеринин дайынчы операциясы

ЛОНДОН. Бирманың шериг министрестөөвүңиз дыңнадыңиз үндөлөөңиз, Рейтер агентлигинин Ратгунда корреспондентизиңиз медээни Этугаар алырга, Бирмада чанкайшыкчыларын кол базаны—Монг-Сага райоңда гоминданчы дээрбечилерге удур бирма чазактың шериглери идекпейли-биле хөдөлүп турар. Гоминданчылар Монг-Сатже аткаарлап эгелөөң.

Бирманың истребитель ужал-чүгү сөөлүгү ш үндөлөгөңиз дургузуңа ол районну бомбалаарын соксатпайн турар. Оң-биле кады бирма шериглер Солун секторунун төвүнче операциянын чорудуп турар болгаш Монг-Тунун мурнуу секторунче шаар-халдаашкыны эгелөөң.

(СЭТА).

„МАКСИМКА“

К. М. Станюковичинин «Далайның чарлар ужураг турган: оол ача артып расказтары» деп чогаалын барымдалап, Биевтиң киностудиясынын кылганы «Максимка» деп чаа өңүгү уран-чечен кино-чуруту «Главкинопрокаттың» область конторыныкы экраннарыңизе таралып үндүргөн.

Кино-чурутуң доңчу утказы мындай. Орустун шериг корабли «Богатырь» 1864 чылда Атлант океаны өөриңизде эжиндиривип кылды чораш, ортка «Бетси» деп америк суднога таваржы бээр. «Богатырьның» капитаны ол суднону чоруткучуларын сөөртүп чоруту корабль-дыр деп чыганын каар.

Кудур садыгашкынын болгаш дугайында улустар аразынын дугуржулазын барымдалап, хынап көртү-биле доктаар дугайыңиз негеп, «Богатырьның» капитаны американнарга сөгкүндүргү жөдө берген. Мыңчала-даа боттарынын бурулу үлгелениңиз ижин чажырап дөш, американнар дөшп чорутурун орадалаңиз эгелээр болгаш оң капитаны суднонуң адакы өөриңизде туруп чоруткучуларын бүгү негрлериңиз далайже хүлөөш октагылаптарыңиз даажыган.

Куд садыгашкыларын оң бужар-држоз аажкылыңиз «Богатырьның» матростары бараныңизден көрүп кааннар. Бир эвес олар боттарынын ол боданы күдөөдөр болза, бүгү команда шутузу астырып одуртуп апаар дөриңиз, капитан американнарга сагындырып медээлөөң. «Бетсиниң» матростары оң сезинген, оларга таваржып алаалдан чайлаар төлөө, капитаның дужаалыңиз күдөөдөр чөчүп, бижектер туткулаан, оң бодунче халдаар дей бээрлер.

Мыңчан турда, хенертен шуурган ирелиңиз келгени-биле орус матростар демги америк суднону сүрүп тудар чажык болуп, шуурган аразыңиз чидиришкенер.

Ийн хонук эркен сөөлүңиз «Богатырьның» матростарынын бирөөн далай кырында бир-ле кижиз ийиштан туттуңиз алган, саалап чоранын көре тырттып каар. Капитаның дужаалыңиз Этугаар олоң каар матростар далай-биле хемелеп чөдө бөргө, өдүжө шагырап басыраан бичин негр оол болган. Ол болза, шуурган үеинде чалгытга таварышкан, демги «Бетси» деп америк суднодан далайже аңдыра шаптырышкан оол-дур дөриңиз матростар билди каар.

«Богатырьның» бүгү составы негр оолду улуу-биле кээргеп, оң чорткан бойдалыңиз чаксар дөш орадалаңиз турарлар. Оларнын иштинде мынагымы назын талазы-биле улгады берген матрос Лужкин демги оолду аажок кээргеп, бар-ла паз-биле ажаап эгелээр. Анаа ой матрос костоңу болгаш идиети быжык даараан, ол чанана олга кедирип каар.

Матрос Лужкин негр оолду аажок чаптап, оон-биле чугаалажып харыжаарын көчүгү күзөп турар, мыңчала-даа олар кайы-кайымынын дыңын бижишпес болганы-биле, ол күзөп боттанып шыгатынмаан. Мыңчаарга лейтенант Горелов анган дыды эки билер болганы-биле, олар ийинин харыжаарыңиз үрүлүчү дузаалажып турар: каш хонук эркен сөөлүңиз демги негр оол элөөн чамдык орус сөөтериңиз чугаалаптар апаар.

Матрос Лужкин оол-биле улам-ла чөбөкчүлөжүп, оңу Максимка деп, алап алыр. Төрөөн олаңиз эргелешкениңиз хамаачык, эрге-кымыңиз адаанга өскөн бичин Максимка, Лужкинге аажок-ла мынак апаар. Максимка келеринин мурнуңиз Лужкин корабльга эң тергини арагачыңиз бирөөн турган, а кажан оол-биле иштинге кир тавыжып, наймаралдашканыңиз соонда ол биеги арагачаар чоруп шутт соксаткан, мыңчала-даа матростар оң оозунга бүзүрөвисти турар, а корабльга чораш бижээңиз: «Лужкин Максимканы баштайгы дүзөривис далай португа-ла шыкмар ийин оң» деп, өөрүңге чугаалап каап чораш.

Максимканың корабльга келген үеинде бээр ийн ай эркен. Аянчы «Богатырь» Гаваның португа доктаап турупкан. Доктааган порт бүзүрүңиз арагачаарыңиз бар-бас Лужкин, маңа бир-ле дугаарыңиз элээр чанып келгениңиз матростар пат-ла кайгаланнар. Порт хоорайның магаданчыг бойдалыңиз кайдагы соңууратыншаан, бодунуң бичин өңүгү ол хоулдан мырында-ла салбайн, хоорайны бир кылдыр элертп чораш.

Шериг кораблыңиз анаа кижиз чорбас чүве болганда, өңүктөр бот-боттарыңиздан

Херэеженнерни колхоз будурулгезинге киириштирер

Барыңиз-Хемчик районун Аскы-Бардыкта «Ленин оруу» колхозун күш-ажыкчы херэеженнериниң саны 160 кижиз чедип турар. Оларнын аразында эркен чылын 70 ажык кижиз күш-хүнүнүн минимумун күдөөтүңиз болгаш 37 кижиз колхоз будурулгезинге шутт кииришпөөң.

Моон алгаш көргө, колхозтуң баштаар чери (даргазы эш А. Халдым), партия организациязы (секретары эш Г. Ала) колхозчу херэеженнеринге ол улуг күжүнүң колхоз будурулгезинге ролун үнөсөп көрбөй келгени додаргай.

Херысгалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.